

26 Mayıs 2010
TS/BAS-BÜL/10-43

Görüş dergisi yeni sayısında ekonomideki son durumu analiz ediyor TÜSİAD: “Ekonomi: Resim herkes için aynı değil”

TÜSİAD’ın “Görüş” dergisi Haziran sayısında küresel ve Türkiye ekonomideki son gelişmeleri ele aldı.

“Ekonomi: Resim herkes için aynı değil” kapak sloganıyla çıkan **Görüş** dergisinin yeni sayısına aynı konuda bir makale ile katkıda bulunan **TÜSİAD Başkanı Ümit Boyner**, “Geçen seneye göre iyi olmak demek, mutlak olarak iyi olmak anlamına gelmiyor. Talep toparlanıyor, ama enflasyon ve cari açık da artıyor. Yeni istihdam yaratılıyor ama arzulanır düzeyde değil. Bu nedenle işsizlik oranı korkutmaya devam ediyor.” görüşünü dile getirdi.

Sabancı Üniversitesi’nin Danışma Kurulu Üyeliği, Brookings Enstitüsü’nün Başkan Yardımcılığını ve Bosphorus Institute’un Bilim Kurulu Eşbaşkanlığını yürüten Kemal Derviş, Dünyada ve Türkiye’de “toparlanma süreci”ni **Görüş** dergisi için değerlendirdi. Dergide yer alan söyleşisinde, 3-4 yıl sonra yeni bir kriz yaşanması halinde, dünya ekonomisinin bu çapta bir müdahaleyi mümkün kılacak gücü olmayacağına dikkat çeken Derviş, finans sektörünün regülasyonuna dünyanın ikinci bir krize tahammül edemeyeceğini dikkate alarak yaklaşmak gerektiğini ifade etti. Türkiye ekonomisinin son durumunu değerlendiren Derviş, “Türkiye’de bugünlerdeki toparlanma öncelikle 2009’daki ciddi daralmanın telafisi olarak görülmeli. 2008’in seviyelerinin henüz altındayız” ifadesini kullandı. İşsizlik sorununun Türkiye için önemine değinen Kemal Derviş, istihdam yaratacak düzeyde bir toparlanmanın henüz söz konusu olmadığını, işsizlik ve istihdam sorununun çözülmesi için Türkiye’nin yüzde 6-7 civarında bir büyüme hızını sürekli gerçekleştirmesi gerektiğini vurguladı.

Görüş dergisinde, G-20 öncülüğünde küresel ekonomiyi ele alan **Hazine Müsteşarı İbrahim H. Çanakçı** ise, “Var olan küresel ekonomik sorunların çözümü kararlılıktan, ülkeler arasında etkin ekonomik politika koordinasyonundan ve güçlü yapısal reformlardan geçmektedir. Bunun sağlanabilmesi için, güçlü bir uluslar arası işbirliğine ve etkin çalışan uluslararası platformlara ihtiyaç duyulmaktadır” görüşünü dile getirdi. G-20’nin kriz sonrası döneme ilişkin ilk önceliğinin krize neden olan kırılganlıkların ortadan kaldırılması olduğunu belirten Çanakçı, diğer önemli hedefinin ise küresel finansal mimarinin yeniden yapılandırılması yoluyla ileride bu çapta bir krizin yeniden yaşanmasını önlemek olduğunu kaydetti.

TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Koç Holding Bankacılık - Sigorta Grubu ve Yapı Kredi Yönetim Kurulu Başkanı Tayfun Bayazıt, **Görüş** dergisi için kaleme aldığı yazıda, küresel ekonomide kriz sonrası değişimler ve ekonomik karar alıcıların yeni konumunu değerlendirdi. **Radikal** gazetesi yazarı **Uğur Gürses** ise **Görüş** dergisi için Türkiye’nin

enflasyon sorununu değerlendirdi. Gürses, “Enflasyon sorununu çözmek için gerçekten niyetli olduğumuzda, dışsallaştırdığımız birçok nedenin ardında ‘halının altına süpürdüğümüz’ yapısal sorunlarımızın olduğunu da görme fırsatımız olacak” ifadesini kullandı.

TÜSİAD Başekonomisti Ümit İzmen kapak konusu kapsamında istihdam sorununu ele aldı. Sorunun boyutunu rakamlarla analiz eden İzmen, “Türkiye’nin gelişmiş ülkelerle arasındaki farkı kapatmak için en az 10 milyon vatandaşına daha iş yaratması gerekiyor. Bunun yatırım miktarı 2 trilyon dolar. 2008’de toplam yatırımın 124 milyar dolar olduğunu hatırlarsak, istihdam sorununun boyutu daha net ortaya çıkıyor” tespitinde bulundu.

Görüş dergisinde ayrıca, dış politikadaki gelişmeler kapsamında Türkiye’nin Rusya ve ABD ile ilişkileri ve AB konusu ele alındı. **Görüş**’ün yayın hayatında önemli bir yer tutacak olan ekonomik ve siyasi reformlar kapsamında, bu sayıda da Siyasal Partiler ve Seçim yasaları ile ilgili çalışmalar ve yargı konusu değerlendirildi. Dergide ayrıca, RTÜK yasasının yenilenmesi ile ilgili çalışmaların güncelleştirdiğı medya konusu ve STK’ların Bütçe harcamalarının denetlenmesi hususunda gerçekleştirdiğı girişim ele alındı.

EK: TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Boyner’in Görüş Dergisi Makalesi

**TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ
BASIN BÜROSU**

Meşrutiyet cad. No.46 Tepebaşı 34420 – İSTANBUL
Tel: (0212) 2491929 Faks: (0212) 2933783



TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Boyner'in "Görüş" Dergisinin Haziran Sayısında Yayımlanan Makalesi:

"Farklı Düzlemler, Farklı Tespitler"

Escher merdiveninin neresinde durup etrafınıza bakınırsanız, farklı bir dünya görürsünüz. Bugün ekonomiden siyasete, Türkiye’den dünyaya, çok yönlü değişimlerin tam kavşağındayız.

Bütün bu karmaşıklık içinde bakılması gereken ilk konu dünyanın nereye gitmekte olduğu.

Küresel ekonomi krizden çıkıyor ama dünyanın bazı bölgeleri yeni krizlerle sarsılıyor. Krizle mücadele için gerçekleştirilebilen ülkelerarası koordinasyon kriz sonrası finansal mimarinin şekillendirilmesinde aynı hızla devreye sokulamıyor. Avrupa Birliği, bazı üye ülkelerin yüzyüze oldukları borç batağı sorununa kalıcı ve herkesi rahatlatan bir çözüm üretmekte zorlanıyor. Ekonomik nedenlerle gerekçelendirilen ulusal sınırların içine yeniden çekilme tavrı, küreselleşme için bir risk oluşturuyor.

Son dönemlerin en ağır krizinin dip noktasını gördük ve çıkışın da işaretlerini hissettik. Dünya katma değerinin nerdeyse yüzde 10’una yakın bir destek paketi açıklanmış ve bu paketin önemli bir bölümü de uygulamaya koyulmuşken 2010 yılında hızlı bir çıkış görmek herhalde çok şaşırtıcı olmasa gerek.

Ancak bu çıkışın ne kadar sağlam ve ne kadar kalıcı olduğunu anlamak için öncelikle krizin nedenlerine bakmamız gerekiyor. Krizin nedeni yapısal nitelikte... Yani ülke ekonomilerinde makro politikaların yol açtığı bir ısınma ve buna bağlı oluşan bir “büyüme - küçülme” döngüsünden bahsetmiyoruz.

Krizin yapısal nedenleri arasında birçok faktör var ama bunlar arasında en belirleyici olanı finansal regülasyon ve gözetimin, küreselleşme sürecindeki hızlanmanın gerektirdiği noktanın gerisinde kalmış olması. Bu durumun sırf bir tesadüf olmayabileceğini, regülasyonlardaki zafiyetin, küresel düzlemdeki tasarruf dengesizlikleri şişerken, mali akımlardan pay kapmayı kolaylaştırdığını da göz önüne almalıyız. Krizle mücadele için sarf edilmiş olan trilyonlarca dolara rağmen, meselelerin kökenindeki küresel dengesizlikler ve finansal regülasyon eksiklikleri sorunlarının hala tam olarak çözülmediğini hatırla tutmamız gerekiyor.

Dolayısıyla, benzer bir krizi yeniden yaşamamak için finansal regülasyonların, küreselleşmenin doğal seyrine ayak uydurması gerekecek. Bu süreç iki biçimde işleyebilir. İlki ve açıkça tüm ülkelerin refah seviyeleri açısından daha arzu edileni, küreselleşmenin ivmelenerek devam etmesi... Bir başka ifadeyle, küresel regülasyon ve denetim sisteminin, ülkeler arasındaki ekonomik entegrasyona uyumlu hale getirilmesi. Küresel krizle mücadelede ülkelerarası koordinasyonu sağlamak konusunda çok başarılı bir sınav vermiş olan G20 platformu tam anlamıyla kurumsallaşırsa küreselleşmenin bir sonraki evresine geçişte önemli bir adım atılmış olur.

İkinci alternatif ise küreselleşme sürecinin bir kez daha darbe almasıdır. Bu durumda her ülke kendi içine kapanır, piyasalar entegre olmayınca finansal piyasaların regülasyonunu koordine etme ihtiyacı da ortadan kalkar ve ulus devlet kavramı yeniden eski parlak günlerine döner.

Hiç şüphesiz birinci seçeneğin yanında olmak gerekiyor. Ama ikinci seçeneği de gözden uzak tutmamak gerektiğini hatırlatan çok sayıda gelişme oluyor.

ABD’de, 2000’li yıllarda hem dünya ekonomisine, hem ABD ekonomisine büyük bir dinamizm sağlamış olan finansal inovasyona ciddi set vuracak, bankacılığı eski dar kalıplarına geri götürecek bir regülasyon anlayışı çok ciddi ve saygın isimlerden giderek artan bir destek buluyor.

Yunanistan krizi “Mali Kuralın” Avrupa Birliği içinde işletilmiyor olmasını su yüzüne çıkartıyor. Alınan trilyon dolarlık önlemlere rağmen Euro’daki değer kaybının önüne geçilememesi üzerine Almanya’daki düzenleyici otorite tek taraflı olarak harekete geçiyor.

Gelişmiş ülkelerde küreselleşme eğilimleri ile uyuşmayan bu hareketlere karşılık Doğu Asya ülkelerinde ekonomik milliyetçilik her zaman revaçta oldu. Bu ülkeler rekabetçi kur, katı faiz gibi klasik makro araçlar ile neredeyse gelirin yüzde 50’sini tasarruf ediyor ve çok hızlı bir büyüme ve ihracat artışını sürdürebiliyorlar.

Küreselleşme sürecine zarar verebilecek bu eğilimler, ülkeler arasında koordinasyon içinde krizde uygulanan hacimli destek programlarından zamanla vazgeçilmesi ihtiyacı açısından da zararlı. Bu koordinasyonun sağlanamaması, ya dünyayı yeni bir krizin eşiğine getirecek ya da enflasyonda dünya çapında bir yükselmeye yol açacak.

Bu arka plan içinde, 2010 yılında gerçekleştirilecek olan iki G20 zirvesinin gelişmiş ülkeler açısından bir tür “küreselleşme samimiyeti sınavı” olacağını düşünmekteyiz. Ya küresel sorunlara küresel çözümler bulmak konusunda cesur adımlar atılabilecek; ya da tüm ülkeler Esher’in kapak grafiğinde sergilendiği üzere, farklı bir düzlemde kalmaya devam edecek.

Küçük-açık ekonomi yapısından büyük-açık ekonomi hattında hareket eden, dış ticaret hacmi gelirin yarısını oluşturan bir Türkiye, tüm küresel dalgalanmalardan eskiye göre çok daha fazla etkileniyor. Bu nedenle, küreselleşmenin derinleştirilmesi ile ulus devlet modeline geri dönülmesi arasındaki bu gelgitleri yakından takip etmek gerekiyor. Ama bir G20 üyesi olarak Türkiye, aynı zamanda dünyanın geleceğinin şekillendirilmesinde de söz sahibi. Türkiye tercihini küreselleşmenin kurum ve işleyişiyle tahkim edilerek geliştirilmesi doğrultusunda yaparken, kendi içindeki sorunları çözümleyerek küresel düzendeki yerini biraz daha sağlamlaştırmalı.

Türkiye küresel sorunların çözümünde önemli bir rol oynuyor ama kendi içindeki demokratikleşme tartışmalarını hala çözebilmiş değil. Ülke bir siyasi krizden bir diğerine sürüklenip duruyor. Bu verimsiz tartışmalardan elimizi ayağımızı bağlayan gerçek sorunları tartışacak halimiz mecalimiz kalmıyor.

Oysa sorunlarımız çok boyutlu. Tüm dünya gibi bizi de derinden etkileyen bir krizin etkilerini henüz atmaya başladık. Geçen seneye göre iyi olmak demek, mutlak olarak iyi olmak anlamına gelmiyor. Talep toparlanıyor, ama enflasyon ve cari açık da artıyor. Yeni istihdam yaratılıyor ama arzulanır düzeyde değil. Bu nedenle işsizlik oranı korkutmaya devam ediyor. Kamu açıkları Avrupa’yı sarsıyorken Türkiye mali kural açıklayarak çok olumlu bir adım atıyor ama sosyal koruma harcamalarına ancak Avrupa’nın yarısı kadar pay ayırıyor. Yani en iyiye ulaşmak için daha çok yol kat etmek gerekiyor.

Bir inen bir çıkan, düzlemlerin sürekli yer değiştirdiği bu ortamda, koordinatları doğru tespit etmek, nereye gideceğinizi bilmek kadar önemli. Aynı tespitleri yapabilmek için aynı düzleme gelmemiz, konulara diğerinin bakış açısından bakabilmemiz gerekiyor.